

I.

СІСС ТА УНН

1. СІСС

Юне біле чоло прозирало у темряві. Одинадцятирічна дівчинка. Сісс.

Хоча було лише пополудні, вже спочіло. Морозна пізня осінь. Зоряна ніч, ані місяця, ані снігу, відблиски якого хоч трохи розсіювали би пітьму, на все довкола ліг густий морок. По обидва боки дороги стояв мертвотно-тихий ліс – усе живе у ньому закоцюбло у цю мить від студені.

Сісс ішла, тепло закутана з голови до ніг, мов колобок, і чимало думок снувало в її голові. Вона простувала до майже незнайомої дівчинки Унн. Уперше їй доводилося йти назустріч невідомості, від схвильованого очікування вона аж заціпеніла.

Ураз дівчинка здригнулася.

Голосний тріск увірвався в її думки, торкнувся натягнутої струни в душі. Він відкочувався все далі й далі, доки не вмовк удалині. Це скреготала крига на великому озері, там, унизу. Нічого страшного в цьому не було, радше навпаки, скрегіт криги означав, що вона ще більше зміцніла. Здавалося, немов десь поблизу гатять із рушниці; крига лускала, і тонкі, наче лезо ножа, тріщини спершу розповзалися від поверхні у глибіню озера, та все ж кожного ранку крига знову ставала міцною, мов криця. То була незвично довга й морозна безсніжна осінь.

Немилосердна студінь. Проте холоду Сісс не боялася. Не *цього* вона боялася. Дівчинка ледь стрепену-

лася від скреготу посеред нічної тиші й впевнено попростувала далі.

До Унн було недалеко. Дорога їй знайома, цим шляхом вона ходила до школи, от лишень до того місця, де мешкала Унн, треба було зробити невеличкий гак. Тому-то їй і дозволили вибратися в гості без супроводу дорослих, незважаючи на темряву. Тата з мамою ніч не лякала. Шлях битий, казали вони, коли Сісс виходила з дому. Що ж, хай собі говорять. Сама ж вона боялася мороку.

Битий шлях. Та простувати самотою по цьому битому шляху було лячно. Вона йшла, високо піднявши голову, а серце калатало, сховане під теплим пальтечком. Дівчинка сторожко прислухалася – надто вже німотна тиша панувала по обидва боки дороги, до того ж, вона здогадувалася, що хтось там, у лісі, теж нашорошує вуха, ще сторожкіше дослухаючись до її кроків. Тому й варто ступати по твердій, замерзлій на кістку дорозі впевнено і твердо, щоб відлуння кроків линуло далеко. А достатньо піддатися спокусі – стишити ходу, і ти пропав. Що вже й казати, коли тебе здолає бажання побігти... Бігтимеш щодуху, ошалівши від страху.

Цього вечора Сісс ішла до Унн. Квапитися їй нікуди – вечори такі довгі. Сутеніє тепер рано, Сісс встигне набутися з Унн і вчасно повернутися додому.

Цікаво, про що я довідаюся від неї? Щось таки напевно довідаюся. Чекала на цю мить всю осінь, з першого дня, як новенька учениця, Унн, з'явилася в школі. Чому – й сама не знаю. Сподівання зустрічі народжувало якісь нові, незнані почуття. І ось сьогодні це станеться. Надто несподівано після такого тривалого очікування.

На шляху до Унн. Тремтячи від хвилювання. Гладким чолом опиралася морозяним струменям повітря.

2. УНН

На шляху до чогось загадкового. Сісс розмірковувала, що ж їй відомо про Унн. Вона йшла, високо задерши голову і відганяючи від себе жахіття п'їтьми.

Знала вона небагато. Розпитування людей в околиці навряд чи допомогло б, ледве чи їй відомо їм більше від неї самої.

Унн з'явилася тут недавно, приїхала до містечка минулої весни з якогось далекого селища, де ніхто з тутешніх мешканців не мав знайомих. Розповідали, що вона приїхала сюди навесні, зоставшись сиротою. Там, у рідному селі, її матінка захворіла і померла. Жінка була незаміжньою і не мала вдома близької родини, а тут мешкала її старша сестра, тож Унн переїхала до тітки.

Тітка жила в їхньому селищі уже давно. Сісс майже не знала її, хоч до її дому було недалечко. Жінка мешкала цілком самотньо у маленькій хатині й давала собі раду, як могла. Вона ніколи не виходила на люди, побачити її можна було хіба по дорозі до крамниці. Подейкували також, що тітка дуже втішилася появою Унн у своїй господі. Якось Сісс побувала у неї разом із мамою, мама саме ніяк не могла впоратися з якимось рукоділлям. То було давно, тоді Сісс ще ні сном, ані духом не відала про існування Унн. Вона пригадує, що та самотня жінка була дуже лагідною. Ніхто ніколи не чув про неї жодного поганого слова.

Так сталося і з Унн, коли вона з'явилася тут: дівчинка не приєдналася до дівочого гурту, як того очікували і сподівалися. Її зрідка стрічали на дорозі, або в тих місцях, де звичайно змушені бувати люди. А зустрівшись, розминалися, мов чужі. Що вдієш... Вона зосталася сиротою і поставала перед ними в

якомусь особливому світлі, незбагненному, таємничому. Але вони знали, що та відчуженість невдовзі мине: восени вони побачаться в школі – от все і влаштується.

Влітку Сісс нічого не робила для того, щоб зблизитися з Унн. Час від часу їй доводилося бачити дівчинку в супроводі старої привітної тітки. Якось при зустрічі Сісс зауважила, що вона та Унн приблизно однакові на зріст. Дівчатка здивовано перезирнулися і розійшлися. Що їх здивувало, вони й самі не знали, але щось, певно, таки було...

Про Унн казали, що вона сором'язлива. Цікаво... Всі дівчата нетерпляче очікували зустрічі з сором'язливою Унн у школі.

Сісс також чекала тієї миті, але мала на те свої підстави: вона була незаперечним лідером класу. Сісс звикла, що усім заправляє у своєму гурті – так уже повелося, і дівчинка ніколи не замислювалася, чому саме. Верховодити їй подобалося. Вона заздалегідь тишилася, що коли Унн прийде в їхній клас і долучиться до їхньої компанії, то побачить, хто тут усього голова.

Почалося навчання в школі. Клас, як завжди, зібрався довкола Сісс – не тільки дівчатка, а й хлопці. Сісс раділа, що й цього року нічого не змінилося, хоча їй довелося трохи докласти зусиль, аби зберегти лідерство.

Соромлива Унн стояла осторонь. Вони прискіпливо її розглядали, й новенька всім одразу сподобалася. Нічого їй не бракувало, наскільки можна було судити з першого погляду. Наче своя. Симпатична.

Однак Унн і далі трималася віддалік. Що вже тільки вони не придумували, лиш би привернути її увагу, все марно. Сісс стояла посеред гурту товаришів і чекала на неї. Так минув перший день.

Так минуло чимало днів. Унн не подавала й знаку,

що бажає подружитися ближче. Врешті Сісс підійшла до неї і запитала:

– Ти не хочеш бути з нами?

Унн заперечливо похитала головою. Проте обидві дівчинки відразу відчули взаємну симпатію. Наче іскра спалахнула поміж ними. *Ось її я хочу за товаришуку!* Не знаю, чому, але дуже хочу.

Сісс подивовано перепитала:

– Не хочеш бути з нами?!

Унн знічено посміхнулася.

– Ні...

– Але ж чому?

І знову Унн зніяковіло усміхнулася.

– Я не можу...

Сісс видалося, наче між ними відбувається якась гра, наче вони заманюють одна одну.

– Щось із тобою негаразд? – відверто запитала вона. Питання було безглуздим, і Сісс вже пошкодувала, що вихопилася з ним. Не скидалося на те, щоб з Унн було щось негаразд. Навпаки.

Унн зашарілася.

– Та ні, зовсім не це. Але...

– Я й не мала нічого на увазі! Просто нам було би приємно, якби ти приєдналася до нашого гурту.

– Не питай мене більше про це, – мовила Унн.

На Сісс немов би хтось відро холодної води вилив, вона замовкла, ображено відійшла до товаришів й переповіла їм розмову з Унн.

Більше Унн не зачіпали. Ніхто її не дразнив. Щось у цій дівчинці було таке, від чого навіть нахаби ніяковіли. Вона, як завжди, стояла віддалік і відсторонено споглядала за всім, що відбувалося. Дехто спробував називати її гордячкою, але образлива прозиванка не прижилася.

На уроках одразу ж з'ясувалося, що Унн чи не найрозумніша в класі. Але вона не дерла носа, тож усі мимоволі пройнялися до неї повагою.

Все це не проходило повз увагу Сісс. Вона відчува-

ла в Унн, яка стояла самотою у кутку шкільного подвір'я якусь незбагненну силу. На зачухану бідосю Унн не схожа. Сісс викинула всі свої козири, щоб утримати компанію коло себе, і це їй вдавалося, та все ж підсвідомо вона відчувала, що Унн сильніша за неї, хоч та нічого для цього не робила і ніхто її не підтримував. Сісс прогавала Унн, а може, її компанія це теж помітила? Просто друзі не зважувалися її покинути. Унн і Сісс немовби утворювали дві партії, однак це стосувалося лише їх двох. Ніхто про це не смів починати розмову.

З часом Сісс почала перехоплювати на уроках погляд Унн. Унн сиділа за кілька парт позад неї і мала добре місце для спостереження. Сісс аж мурашки пробігали по спині. Вона ледь приховувала втіху. Дівчинка вдавала, ніби нічого не трапилося, але відчувала, як в її душу ввійшло щось нове і добре. Деколи Сісс, озирнувшись, встигала упіймати погляд Унн, і в тому погляді не було допитливості чи ревності, а лише *прагнення*. Очікування. Однак поза уроками Унн навіть не дивилася в її бік і не намагалася заговорити. Та все ж Сісс солодко лоскотали мурашки втіхи: Унн сидить і дивиться на мене.

Вона намагалася не зустрітися з її поглядом – ще не зважувалася, лише деколи, забувшись, стиналася з ним на мить.

Чого ж прагне Унн?

Колись вона про це скаже.

На перервах Унн стояла під стіною і не брала участі в забавах. Просто спокійно спостерігала.

Чекати. Лише чекати, і колись жадана мить настане. А тим часом слід усе сприймати, як є – у цьому теж своя втіха.

От тільки б ніхто нічого не помітив. Сісс видавалося, що вона зуміє приховати неспокій, та одна з подруг якось дорікнула:

– Через ту Унн ти собі просто місця не знаходиш!

- Неправда.
– Хіба? Ти з неї очей не зводиш. Усі помітили!
Невже? – розгублено подумала Сісс.
Подруга глузливо засміялася.
– Ми це давно уже бачимо, Сісс.
– Може, так воно і є, але це вас не стосується.
– Хо!

Сісс ішла, перебираючи в пам'яті останні події. Нарешті настала очікувана мить. Сьогодні. Тому вона й простує дорогою.

Сьогодні зранку Сісс помітила на своїй парті першу записку:

Сісс, хочу з тобою зустрітись.

І підпис: Унн.

Наче промінь світла з високості.

Сісс обернулася і зустрілася очима з Унн. Вони злилися поглядом. Дивно. І нічого більше. Жодної більше думки про це.

Цього чудового дня записки літали туди й сюди. Приязні руки передавали їх з парти на парту.

Я також охоче з тобою зустрілась би.

Підпис: Сісс.

Коли ми побачимося?

Коли забажаєш, Унн. Можна й сьогодні.

Хай буде сьогодні!

Підемо до мене додому, Унн?

Ні. Ти повинна прийти до мене, інакше я не погоджуюся.

Сісс швидко озирнулася. Чого б це? Вона зазирнула у вічі Унн, і та кивнула на знак підтвердження: все правильно. Сісс одразу ж відіслала відповідь:

Прийду.

На цьому листування припинилося. До закінчення занять у школі вони не розмовляли, а після уроків зустрілися й заговорили похапцем. Обом було трохи не по собі. Сісс перепитала, чи не піти їм усе-

таки до неї додому.

– Навіщо? – поцікавилася Унн.

Сісс на мить завагалася. Вона знала, навіщо. У неї було чимало такого, чого не знайдеш у домі старої тітки Унн. До того ж, вона звикла, що в гості приходять до неї. Сісс посоромилася сказати про це Унн.

– Просто так, – відповіла вона.

– Ти ж сказала, що прийдеш до мене...

– Але я не можу одразу піти з тобою. Мушу забігти на хвилику додому і сказати батькам, де я буду.

– Гарзд.

– Я прийду ввечері, – мовила Сісс ніяково.

А ніяковіла вона перед тим незбагненим, що в її очах оточувало постать Унн.

Оце й усе, що їй відомо про дівчинку-незнайомку. Сісс побувала вдома і попередила тата з мамою, а тепер ось прямує дорогою до Унн.

Холод проймав Сісс до кісток. Під ногами хрумтіло, з озера долинав тріск криги.

Попереду замаячила маленька хатинка Унн та її тітки. Світло з вікон осявало вкриті інеем берізки. Серце стукотіло в грудях від радісного очікування.